Fiske og forvaltning av Gjersjøelva 2018

Generelt

Sommeren og høsten har vært preget at tørt vær uten nevneverdig regn. Således har vannstanden vært liten, og vannet varmt. Dette resulterte i begrenset oppgang av fisk, og dermed en dårlig sesong for fiskerne, selv om sesongen varte til 15. oktober. Biotopforberedende tiltak for å bedre forholdene for anadrom fisk ble gjennomført, og det var stor oppslutning av fiskerne i dugnadsarbeidet.

Dugnad

I år har det vært gjennomført mange dugnader i elva og Skillebekken, og ikke siden 90-tallet har så mange deltatt. Den tradisjonelle mai-dugnaden fant sted 5., 7. og 8. mai med hhv. åtte, elleve og to personer. Dugnadene ble gjennomført i de deler av elva hvor anadrom fisk (sjøørret og laks) oppholder seg. Første dag ble det ryddet bort skrot og søppel samt trær som hadde lagt seg i elveløpet i den øvre delen. Tilsvarende ble gjort den andre og tredje dagen i elvas midtre deler. Et gammelt garn ble funnet i elva og som viser at tyvfiske har foregått. Søppelet ble kjørt bort til Miljøstasjonen på Sofiemyr. Den 28. mai innkalte leder i Fiskeutvalget, Sander Engeland, til et tiltaksmøte hvor det ble drøftet hva som kunne gjøres enda bedre mht. biotopforbedrende tiltak. Dette resulterte i kultivering og opprydding i elva i løpet av juni, juli og august måned hvor det ble plukket opp steinmasser med asfalt-slam, murstein, betongklosser og jernskrot, det meste ved verkstedet i Hvitebjørnveien. Uvær med kraftig vind i første halvdel av august gjorde at trær ble blåst overende og ble liggende utover elva. Noen av disse er fjernet.

Fra dugnadsarbeidet

Den 21. august gjorde entreprenørfirmaet Reiersen et godt stykke arbeid ved fjerne store betongflater som vanskeliggjorde oppgang av fisk samt at det ble lagt runde steiner i flere av kulpene for at fisken skal få hvile. Det ble også gjort tiltak på brekkene for å heve vannstanden i kulpene, noe som var nødvendig pga. den tørre sommeren med lav vannføring. Det meste av arbeidet var gjort i elvefaret ved verkstedet.

Fjerning av asfalt-belagte steiner fra elva og jernskrot

Alt dette gjør at strekningen hvor anadrom laksefisk vandrer opp, er gjort godt tilgjengelig for fisken samt at opplevelsen langs elva er gjort mye mer hyggeligere uten plast, søppel, jernskrot og gamle etterlatte byggematerialer som er blitt dumpet i elva i tidligere tider. Det ble beregnet at det ble kjørt bort ca. 20 tonn materiale av Reiersen og Oppegård kommune.

Innbydende handicap-fiskeplass

Også handicap-fiskeplassen ble gjort i stand for bedre adgang for fiske og mere attraktiv for de som bruker den. I nedre laksetrapp ble det bygget grind over rekkverket som ble bygget i 2016. Over grinden ble det lagt netting for å unngå rovfiske i trappa. Rekkverket har fungert godt, og hindrer fisk fra å falle utenom laksetrappa og dermed omkomme.

Gytegrus

Det ble lagt ut gytegrus i elvas øvre og midterste del 9. september. Grusen ble fraktet fra Langbrekke grusuttak i Mysen og kjørt til og lagt ut av Gunnar Aas fra Eidsberg. Han har tidligere levert grus til elva. Grusen ble lagt ut med teleskopisk transportbånd. I alt 14,5 tonn ble lagt ut. Sju medlemmer deltok. De fordelte gytegrusen utover i elva etter hvert som grusen ble tømt i elveleiet. Også medio september ble gytegrusen fordelt utover i elveleiet av fire fiskere.

Utlegging av gytegrus

Utfordring – tjuvfiskere og predatorer

Utfordringen er tjuvfiskere. To tjuvfiskere ble jaget bort 29. april, og 12. september ble to gutter skremt og løp bort fra laksetrappa. I vår ble det satt opp flere forbud-skilt langs elva og skilt om fisketider. Det er blitt gjort stor innsats av fiskerne mht. vakthold når fisken begynte å vise seg i elva. Det er observert mink i elva ved flere tilfeller. Også hegre besøker elva flittig. Beveren har ikke oppholdt seg i elva i år.

Stor takk til minkjeger, Jan-Erik Bakkerud, som patruljerer fra Langhølen til båthavna så å si daglig for å se etter sine feller. Minken er en stor predator for anadrom fisk i elva.

Fiskesesongen og elvas produksjon av fisk

Den tørre sommeren og høsten skapte problemer mht. oppgang av fisk. Vannstanden var til tider veldig lav, ja i perioder nesten tørrlagt. Leder i Fiskeutvalget var i dialog med kommunen om mere vann, men UTE med underavd. Vann, Avløp og Renovasjon (VAR), var restriktiv til å slippe mere vann.

I slutten av juli ble det sluppet mere vann etter klage fra Fiskeutvalget. Dette for at yngel og småfisk kunne overleve. Heldigvis kom det regn 9. september som resulterte i oppgang av sjøørret og dermed bedre fiskeforhold. Kommunen åpnet for lokkeflom til Åpent fiske 21. september, og dette trigget sjøørreten til å gå opp i elva. Den 23. september ble det satt rekord i nyere tid for sjøørret idet Erlend Åsheim landet en sjøørret på 70 cm. og som veide 3,25 kg.

Det ble observert forholdsvis bra med yngel i elva og Skillebekken i slutten av mai, og 7. juni ble det sett sjøørret i Langhølen. I slutten av august ble det observert flere sjøørreter i elvas nedre del. De anadrom fiskeslagene har vanligvis sen oppgang i Indre Oslofjord, spesielt laks, og mye fisk, de fleste lakser og også store lakser, ble observert i båthavna hele ettersommeren og på høsten. Et estimat var ca. 100-150 fisk. Disse kom opp i elva i slutten av oktober og begynnelsen av november. Det ble også sett sjøørreter i Skillebekken 22. oktober.

Fangstresultatet for Gjersjøelva ble langt under et normalt år. Kun sjøørreter ble fisket, og totalt ble det fisket fire sjøørreter. Av disse ble to satt ut igjen. Fiskeutvalget fikk tillatelse til gjeddefiske med ruse på vårparten, men det ble ikke fanget noen gjedder. En gjeddefiskekonkurranse ble gjennomført for hele sesongen, men kun en gjedde ble fisket. Waldemar Lager vil få premie for dette.

Sjøørreten til Erlend, 70 cm og 3, 25 kg

Den 4. september ble det foretatt el-fiske av Hjalmar Eide, Akershus JFF, og hvor to fra Fiskeutvalget deltok. El-fisket ble gjennomført over et område, ca. 150m, som tidligere har blitt brukt til dette formålet, noe som er gunstig for sammenligning. Resultatet ble over all forventning og veldig bra i landsmålestokk, iht. Eides oppsummering. Mengden av yngel var 60 % laks og 40 % sjøørret.

El-fiske og ruse-fiske etter gjedde

Tradisjonen tro ble det også i år arrangert Åpent fiske i Gjersjøelva i regi av OJFFs Fiskeutvalg ifm. Eventyrfestivalen 23. september. Cirka 30 barn/unge fikk prøve fiskelykken, og lykken var til stede for noen. En liten jente fikk førsteprisen for største fisk, en liten laksesmolt på ca. 30 cm. Det ble premier til alle, og gleden var ekstra stor da de kunne kose seg med pølse og lompe samt noe å drikke etterpå, alt sponset av OJFF. Fiskeutvalget stilte med flere fiskere som hjalp de små fiskerne med utstyr og agn.

Fra Åpent fiske

Forvalting og administrering av fisket

Det er OJFF ved Fiskeutvalget som står for biotopforbedringer i elva og organiserer fisket. Et nært samarbeid med grunneierne og andre interessepartnere, som Oppegård kommune, Oppegård båtforening, sag- og museumsgruppa i Gjersjøelva natur- og kulturpark, Akershus Jeger- og fiskerforening og Naturvernforbundet i Oppegård, foregår med regelmessige møter. Også Miljøavdelingen hos Fylkesmannen holdes orientert om tiltak som gjøres i elva, fordi det er midler fra Fylkesmannen som har gjort de biotopforbedringer mulig. Den 1. oktober døde den største grunneieren av elva, Fred Hallager Juul. Han har vært en helt spesiell støttespiller for OJFF ifm. biotopforbedrende tiltak samt interesse for fisken i elva. Uten hans støtte hadde det vært vanskelig for OJFF å drive det kultiveringsarbeidet som er gjort.

Fred Hallager Juul

I tillegg til private grunneiere så er det kun medlemmer av OJFF som får utstedt fiskekort. Gjennomsnittstallet har ligget på 20-25 de siste årene, i år 17, og mange av fiskerne bor utenfor Oppegård kommune. Ordningen med OJFF som tilrettelegger og organisator, gir noe økt rekruttering, penger i kassa og attraktive fisketilbud til egne medlemmer. Det er viktig at beskatningen av fisket holdes på et forsvarlig nivå, og at det foregår i kontrollerte former med fiskekort og fiskeregler/redskapsbruk. Uttak av fisk de siste årene har vært forsvarlig, sett i forhold til antall fisk som er sett på gyteplassene og i båthavna senhøstes. Med slik bevisst fiske anses det som sannsynlig at gytebestandsmål for sjøørret og laks opprettholdes i elva, jf. resultatet av el-fisket.

Fremtid

Samarbeid med kommunen i Gjersjøelva om å lage en vannventil i ned kant av Nydammen, er p.t. på stedet hvil. Fordelen med en vannventil er at det kan tappes vann ut fra Nydammen når det trengs, lokkeflom og redning av yngel småfisk samt for å forsyne oppgangssaga med nok vann for saging.

Fiskeutvalget har søkt om midler for utsetting av fisketeller i nedre del av elva, både til Sparebankstiftelsen og Miljø Dep. Begge søknadene ble avslått, men fra Miljø Dep/Fylkesmannen fikk vi 23 000 kr til biotopforbedrende tiltak i elva. Dette kom godt med bl.a. ifm. utsetting av gytegrus. Det vil bli søkt også for midler for 2019-sesongen.

For Fiskeutvalget OJFF, Trygve Solstad (sign)